

29.5.1

52b (משנה א) → 53b (אלא ע"י יסודין)

note: at the beginning of our discussion, a dispute יהודה, a dispute יהודה is alluded to: they disagree about the "threshold" of חמץ; ר"מ holds that it is חמץ once the outside of the dough gets "silvery"; יהודה ר" requires that there be pits in the dough

1. וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח: ויקרא ו, ז

2. והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: ויקרא ו, ט

3. לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא פחטאת וכאשם: ויקרא ו, י

4. ואם מנחה על המנחת קרבנך סלת בלולה בשמן מצה תהיה: ויקרא ב, ה

5. ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדורתכם חקת עולם: שמות יב, ז

6. אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך: תהלים טו, ב

7. לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם: תהלים טו, ג

8. מקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה': תהלים צג, ד

9. נשפת ברוחך פסמו ים צללו כעופרת במים אדירים: שמות טו, י

10. וישלח ביד נתן הנביא ויקרא את שמו ידדנה בעבור ה': שמ"ב יב, כה

11. מה לידדי בביתי עשותה המזמנתה הרבים ובשר קדש יעברו מעליך כי רעתכי אז תעלי: ירמיהו יא, טו

12. מה ידדות משכנותיך ה' צבאות: תהלים מד, ב

13. אשירה נא לידדי שירת דודי לכרמו כרם היה לידדי בקרן גן שמן: ישעיהו ה, א

14. לבגלמן אמר ידד ה' ישכן לבטח עליו חפץ עליו כל היום ובין כתפיו שכן: דברים לג, יב

15. יצבתי את ביתי נטשתי את נחלתי נתתי את ידדות נפשי בכף איביה: ירמיהו יב, ז

16. ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים: שמות ב, ב

17. כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזבו: משלי ד, ב

18. טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו: תהלים קמה, ט

19. היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם: תהלים קכה, ד

20. ... כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: שמות לב, א

21. וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל: דברים ד, מד

22. עץ זמרת זה וזה לי לישועה זה אלי ואגוהו אלהי אבי וארממנהו: שמות טו, ב

23. תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר עמך ה' עד יעבר עם זו קניית: שמות טו, טו

24. זת רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך לקול המולה גדלה הצית אש עליה ורעו דליותיו: ירמיהו יא, טו

25. והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו: במדבר יג, לא

I מנחה (חמץ) rule of מצה (and exceptions of חמץ) for משנה א'

a rule: all מנחות are made as מצות

i source (ר' אמי): for those not explicated, v. 1 is followed by v. 2- מצות תאכל

1 challenge (ר' פרידא): perhaps this is only למצוה; what is the source for עיכוב?

2 answer: v. 3 explicitly prohibits חימוץ מנחה

(a) challenge (ר' ח): perhaps חמץ (total) is אסור, but שיאור (some חימוץ) is permitted

(i) question: which form?(see note) – ר"י's amount is considered full מצה for ר"י; ר"מ's amount is considered full חמץ for ר"מ; ר"מ's amount generates מכות for ר"מ; must be ר"י's amount for ר"י

(b) challenge (ר' נב"י): perhaps v. 3 allows for חלוט (putting dough in boiling water)

(i) block: חלוט is the same as רבוכה (one form of מנחה); if it states רבוכה, that is the proper way to make it; if not, it is invalid

1. defense: perhaps where it isn't stated, that's still an option

(c) challenge (ר' בינא): perhaps v. 3 just establishes a לאו (for leavening) but the מנחה is not invalid

3 rather: . 4 – מצה תהיה fixes it as an obligation

ii suggestion (ר' פרידא): source for kneading מנחות in tepid water and guarding them from חימוץ – v. 5; from מצות פסח

1 response (ר' אמי): v. 4 מצה תהיה is both לעכב and for שמירה (from תהיה – could've been היא)

b exceptions: חמץ set of לחמי תודה and שתי הלחם – which are חמץ

c method of making חמץ for the two exceptions:

i ר"מ take "starter yeast" from dough itself

ii ר' יהודה this is inferior leavening; rather he brings yeast and puts it in the measure (as part of עשרון)

1 response: that may also be under- or over-full (depending on denseness of dough with שאור)

II Aggadic interplay with ר' פרידא and רבנן (vv. 6-23), including interpretation of aphorisms about זה טוב, ידד, אדיר

a related: ר' יצחק's homily about אברהם (God's friend) pleading with ה' after המקדש (vv. 11, 24)

b related: ר' חנינא בר פפא's homily about impact of the מרגלים's report (v. 25)

i tangent: ר' יהושע explains why ישראל עם are compared to an olives tree

1 tangent: ר' יוחנן has a further application of that comparison